

MONITORING BANENAFSPRAAK HBO 2022

Zestor inventariseert jaarlijks de voortgang in het hoger beroepsonderwijs (hbo) van de afspraken om bij reguliere werkgevers banen te creëren voor mensen met een arbeidsbeperking. De eerste afspraken stammen uit 2013. In 2019 is de 'Werkagenda banenafpraak hbo' opgesteld, met de concrete acties die zichtbaar maken wat er gedaan wordt om extra banen te realiseren.

In de zomer van 2023 is een enquête uitgezet onder de 36 hogescholen om afspraken te monitoren. 21 Hogescholen hebben de enquête ingevuld. Dat betekent dat iets meer dan de helft (58%) van de hogescholen heeft meegedaan. Deze 21 hogescholen vertegenwoordigen 64% van het personeel in de sector. In dit document presenteren we de resultaten van de enquête. De getallen die genoemd worden hebben alleen betrekking op de hogescholen die deelnamen aan het onderzoek (in de bijlage meer informatie over de respons).

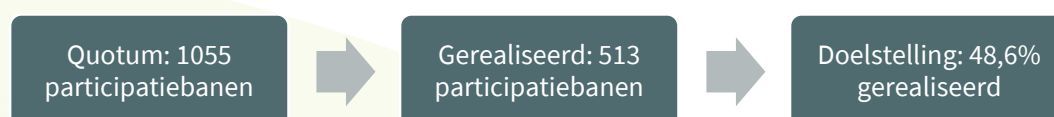
In het kort

In 2022 hadden de door Zestor onderzochte hogescholen gezamenlijk 48,6 procent van het quotum aan participatiebanen gerealiseerd (21 van de 36 hogescholen deden mee aan het onderzoek). Het aandeel medewerkers met een arbeidsbeperking met een vaste aanstelling (bijna de helft) is in vergelijking met eerdere jaren iets afgenomen, er wordt meer ingehuurd en ingeleend. De variatie onder hogescholen is groot, zowel wat betreft de gerealiseerde banen als de inspanningen die gedaan worden. In 2022 hadden 5 van de 21 onderzochte hogescholen (bijna een kwart) geen concrete doelstelling voor het aantal te realiseren participatiebanen.

GEREALISEERDE BANEN OP SECTORNIVEAU

In 2022 telden de 21 hogescholen die deelnamen aan de monitor 513 participatiebanen van 25,5 uur per week. Het te behalen quotum voor deze 21 hogescholen bedroeg 1.055 participatiebanen van 25,5 uur. Dat betekent dat deze hogescholen gezamenlijk op 48,6 procent van het te behalen quotum aan participatiebanen voor 2022 uitkwamen. Het quotum wordt elk jaar opnieuw bepaald. Voor 2022 was dit 2,69 procent van het totale aantal banen. Met de 513 participatiebanen komen de 21 hogescholen uit op 1,31 procent (meer uitleg over het quotum en de onderliggende berekening in de bijlage). Het zal duidelijk zijn dat de beoogde doelstellingen voor 2022 niet zijn gehaald. Er is in de afgelopen jaren echter wel sprake van een stijgende lijn van het realisatiepercentage.

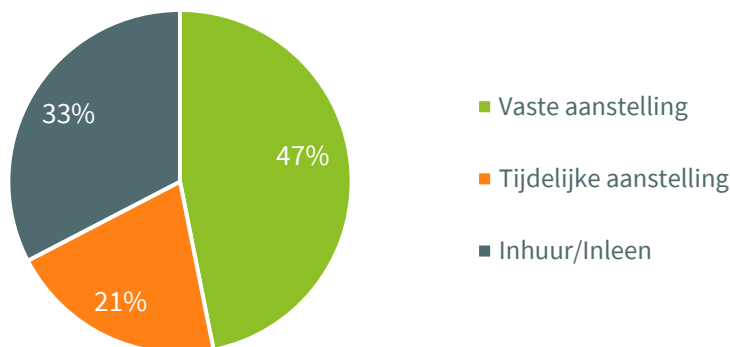
Quotum en realisatie participatiebanen 2022 (21 hogescholen)

Tussen de hogescholen zijn duidelijke verschillen waarneembaar. Gemiddeld komt men uit op 48,6 procent van de doelstelling, maar er zijn hogescholen die veel hoger scoren. De hoogst scorende hogeschool realiseerde 91 procent van de doelstelling, de daaropvolgende 83 procent. Andere hogescholen daarentegen scoren aanmerkelijk lager. Er zijn drie hogescholen die nog helemaal geen participatiebanen hebben gecreëerd, dit drietal hogescholen behoort tot de kleinere hogescholen.

Van de 513 participatiebanen ging het in 47 procent van de gevallen om een vaste aanstelling, 21 procent had een tijdelijke aanstelling en 33 procent werd ingehuurd of ingeleend. In vergelijking met het voorgaande jaar is het aandeel medewerkers dat in 2022 werd ingehuurd of ingeleend toegenomen (van 24 naar 31 procent), en ook het aandeel met een tijdelijke aanstelling nam toe. Per saldo daalde het aandeel van medewerkers met een vaste aanstelling.

Participatiebanen 2022 naar type aanstellingen (21 hogescholen)

INZET OP PARTICIPATIE

De inzet van de hogescholen en Zestor is sinds de start van de Wet banenafpraak groot geweest. Activiteiten vanuit Zestor varieerden van een stimuleringsregeling, een inspiratieboekje, trainingen functiecreatie, het ontwikkelen van een businesscase tot het ontsluiten van een kennisnetwerk participatie.

Bij hogescholen zijn budgetten vrijgemaakt om mensen boven formatief te plaatsen, projectleiders zijn aangesteld en het onderwerp is op de agenda's van de colleges van bestuur en leidinggevenden gezet. Er zijn netwerken gecreëerd met leveranciers van kandidaten en begeleiders zijn getraind.

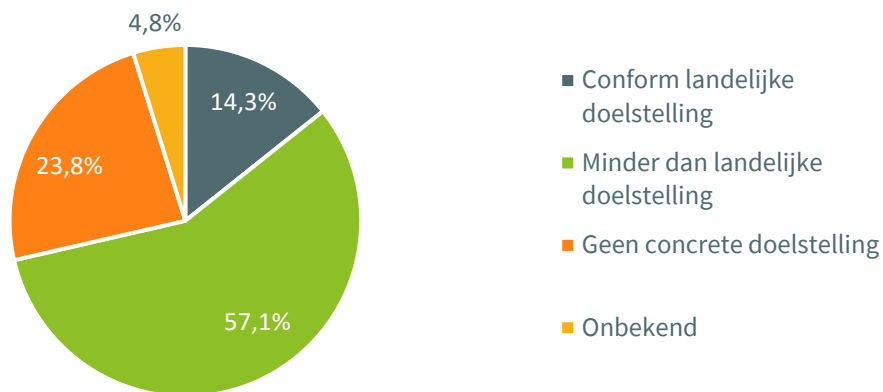
In de enquête zijn aan hogescholen vragen gesteld over hun activiteiten om participatiebanen te realiseren. De resultaten worden onderstaand in het kort op een rij gezet. Let op, niet alle hogescholen die meededen aan het onderzoek gaven antwoord op al deze kwalitatieve vragen, daarom wordt het aantal responderende hogescholen vermeld:

- Op 8 van 20 hogescholen (40 procent) was er in 2022 binnen het College van Bestuur een verantwoordelijke aangewezen voor het realiseren van de banenafspraken.
- Op 15 van 20 hogescholen (75 procent) was er centraal of decentraal budget vrijgemaakt voor het realiseren van de participatiebanen.

- Op 12 van 20 hogescholen (60 procent) was er *geen* tijd vrijgemaakt voor de ondersteuning van het invullen van de banenafspraken, denk bijvoorbeeld aan het aanwijzen van een projectleider.
- Op 10 van 20 scholen (50 procent) was er *geen* tijd vrijgemaakt voor het begeleiden van medewerkers met een arbeidsbeperking.
- In 10 van 19 hogescholen (53 procent) zijn begeleiders speciaal getraind in het begeleiden van mensen met een beperking.
- In 9 van 20 hogescholen (45 procent) zijn er bij aanbestedingen en inkoop afspraken gemaakt over de inzet van medewerkers uit de doelgroep (Social Return On Investment).
- In 8 van 20 hogescholen (40 procent) beschikt de hogeschool *niet* over een sociaal jaarverslag met informatie over medewerkers met een arbeidsbeperking.

Aan de hogescholen is gevraagd om aan te geven in hoeverre er in 2022 eigen doelstellingen waren voor het aantal binnen de eigen organisatie te realiseren participatiebanen. Bijna een kwart van de hogescholen geeft aan dat zij geen concrete doelstellingen hanteerden, 12 van de 21 hogescholen (57,1 procent) hadden doelstellingen die lager waren dan de landelijke doelstelling van 2,69 procent en 3 hogescholen (14,3 procent) hanteerden de landelijke doelstelling. Met name dat kwart van de hogescholen dat geen concrete doelstellingen kende, is aanleiding tot zorg. Maar dat geldt natuurlijk ook voor hogescholen waar geen verantwoordelijken zijn aangewezen, geen budget is vrijgemaakt en waar geen tijd beschikbaar wordt gesteld voor het begeleiden van mensen met een arbeidsbeperking. Dat rechtvaardigt de vraag of de landelijke doelstellingen die in 2026 daadwerkelijk gerealiseerd moeten worden, wel gehaald worden.

Hogeschool had doelstellingen voor participatiebanen in 2022 (21 hogescholen)

Activiteiten via Zestor in 2021 en 2022

In 2021 en 2022 zijn er via Zestor activiteiten uitgevoerd om participatiebanen op de kaart te zetten en de afspraken voor hogescholen te realiseren. Het gaat hier onder meer om het organiseren van workshops met HRM en inkoop en pilots via de Normaalste zaak met HRM en inkoop, het ontwikkelen van een e-learning voor (interne) werkbegeleiders en het in kaart brengen van belemmeringen en oplossingen om medewerkers met een beperking in dienst te nemen via de routekaart 'Beren op de Weg naar participatie'. Zie ook: <https://zestor.nl/participatie>

BIJLAGE

Eén gerealiseerde participatiebaan wordt volgens de Wet Banenafpraak gedefinieerd als 25,5 uur.

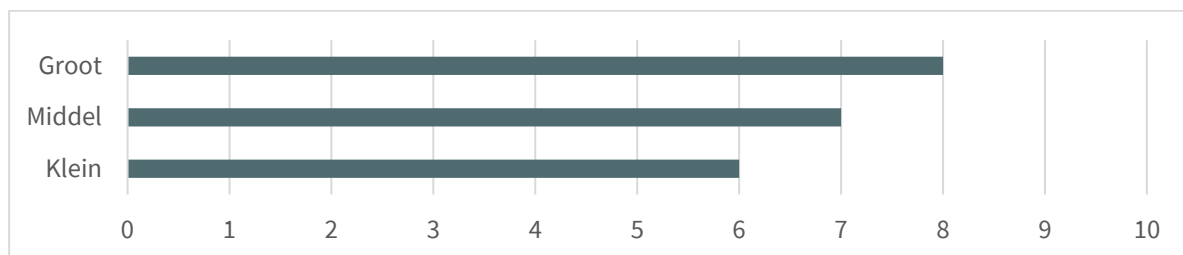
Voorbeeld: als twee personen uit de doelgroep werkzaam zijn voor respectievelijk 16 en 28 uur, telt dit mee als $(16+28)/25,5 = 1,7$ baan.

Jaarlijks wordt door de overheid een *quotumpercentage* vastgesteld voor het aantal te realiseren banen. Dit stijgt jaarlijks. In 2021 bedroeg het quotumpercentage 2,56 procent van het totaal aantal verloonde uren. In 2022 was dit 2,69 procent.

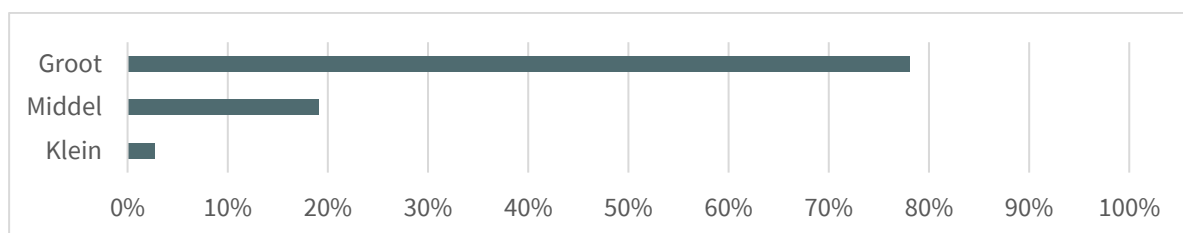
Het *quotum* in 2022 van het aantal te realiseren banen van een hogeschool en de sector wordt berekend aan de hand van de volgende rekenregel= $((\text{aantal fte 2022} * 36 \text{ uur}) * 0,0269)/25,5$

Van de 36 hogescholen in 2022 hebben er 21 de enquête geheel of gedeeltelijk ingevuld, dat is een *respons* van 58 procent. De respons is iets hoger dan in het voorgaande jaar (2021), maar aanmerkelijk lager dan de respons eerder was: in 2019 responderden 31 hogescholen. De respons onder grote hogescholen was wat hoger, de kleine hogescholen bleven juist wat achter¹. De grote hogescholen vertegenwoordigen 78 procent van de totale formatie (27,8 duizend FTE) van de responderende hogescholen.

Responderende hogescholen naar grootteklassen (21 hogescholen)

Responderende hogescholen naar omvang (FTE, 21 hogescholen)

¹ De oververtegenwoordiging van grote hogescholen kan tot een (geringe) overschatting van het aantal gerealiseerde participatiebanen hebben geleid. Dit is effect is echter beperkt en wordt naar verwachting teniet gedaan doordat sommige hogescholen geen cijfers over in de inhuur van arbeidsgehandicapten (in uren) konden verstrekken. We gaan er derhalve vanuit dat het realisatiepercentage een redelijk accuraat beeld geeft voor de sector.